

Abstracts of scientific papers of V International Scientific Conference (Prague, Czech Republic, December 30, 2020). Financial and Economic Scientific Union, 2020. 72 p. P. 46-48.

5. Грідін О.В. Концептуальні підходи до створення ефективної системи управління персоналом. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка*. 2017. Вип. 188. С. 228-236. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg_2017_188_28

6. Грідін О.В. Роль та значення управління персоналом на сучасному етапі розвитку. «Global Economic Trends»: New Opportunities and Threats: International Scientific Conference (November 20 th, 2020. Le Mans, France). Riga, Latvia: «Publishing House «Baltija Publishing», 2020. 136 p. P. 65-70.

7. Гурченков О.П., Гусаріна Н.В. Формування системи управління персоналом та оцінка її ефективності. *Економіка: реалії часу*. 2013. № 2. С. 60-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econrch_2013_2_11

8. Ковтун Є.І. Аналіз системи управління персоналом підприємства та розробка заходів щодо її удосконалення. *Молодий вчений*. 2016. № 6. С. 46-50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_6_14

9. Ландсман В.А. Теоретичні аспекти розвитку системи управління персоналом сучасного підприємства. *Державне будівництво*. 2012. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2012_2_38

10. Лелі Ю.Г. Сучасні системи управління персоналом та їх вплив на ефективність роботи підприємства. *Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності*. 2013. Вип. 1(2). С. 95-98. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Граєів_2013_1\(2\)_20](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Граєів_2013_1(2)_20)

ОЦІНКА ЗАХИЩЕНОСТІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВАІ З УРАХУВАННЯМ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕРЕСІВ СТЕЙКХОЛДЕРІВ

***КОПТЄВА Г.М., КАНД. ЕКОН.НАУК, ДОЦЕНТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»***

Як відкрита економічна система підприємство функціонує та набуває розвитку з урахуванням сукупності відносин, що формуються у його зовнішньому та внутрішньому середовищі з різними учасниками (стейкхолдерами). Економічні інтереси підприємства у вигляді зростання прибутку, вартості, економії витрат реалізуються в разі задоволення інтересів учасників економічних відносин, які, враховуючи їх спрямованість, становлять сукупність економіко-екологічно-соціальних інтересів. У цьому симбіозі знаходять

відображення особисті (одержання доходу для власника (інвестора) та працівника) та колективні (певні умови праці та розвитку особистості – для працівників; сплата податків, інвестування у розвиток території – для суспільства) інтереси, незадоволення або задоволення у неповній мірі яких є ознакою небезпеки для процесів, що організовані відповідно до запитів споживачів процесу [1-5].

Отже, з точки зору процесного управління характеристики результату процесу визначаються очікуваннями споживачів щодо реалізації їх економіко-екологічно-соціальних інтересів.

Метою дослідження стала зовнішня оцінка стану бізнес-процесів підприємства торгівлі за основними їх типами з урахуванням реалізації інтересів стейкхолдерів [2].

Для ідентифікації стану бізнес-процесів підприємства торгівлі з урахуванням реалізації інтересів стейкхолдерів формується масив даних за переліком показників, які в повній мірі будуть характеризувати захищеність бізнес-процесів з виокремленням максимального та мінімального їх значень за визначений період часу, а також описом проєктів економіко-соціально-екологічного спрямування в рамках задоволення інтересів основних груп стейкхолдерів.

Етап оцінювання стану (рівня) захищеності бізнес-процесів з урахуванням реалізації інтересів стейкхолдерів запропоновано здійснювати з використанням методів спостереження, розрахунку середніх показників, коефіцієнтного методу, методу динамічного аналізу, бальної оцінки, методу нечіткої логіки, адитивного згортання з урахуванням вагомості складових елементів [2].

За результатами проведеного розрахунку показника рівня захищеності бізнес-процесу з урахуванням реалізації інтересів стейкхолдерів наступним етапом є ідентифікація стану бізнес-процесу за розробленою шкалою.

Для оцінки захищеності бізнес-процесів з урахуванням інтересів стейкхолдерів було враховано [2]:

- економічні (фінансові) інтереси:
- власників підприємства – через показники зростання ринкової вартості;
- інвесторів – через показники рентабельності вкладених коштів, дивідендів на вкладені кошти;
- персоналу – через показники частки витрат на персонал у складі поточних витрат, прибуток на 1 грн. витрат на оплату праці;

рентабельності діяльності, рентабельності активів, оборотності активів, витратовіддачі тощо;

- споживача – через показник темп росту чистого доходу;
- соціальні інтереси:
 - персоналу – через показники віддачі витрат на оплату праці, віддачі витрат на управління, активність реалізації заходів соціальної відповідальності у сфері соціально-трудових відносин;
 - постачальників, субпідрядників, контрагентів – через активність реалізації партнерських відносин (з постачальниками, контрагентами) на засадах соціальної відповідальності;
 - екологічні інтереси:
 - громади – через показник активності реалізації відносин із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності тощо.

Етап ідентифікації повноти реалізації бізнес-процесів повинен спиратися на метод спостереження та використання лінгвістичних змінних, які мають такі значення рівня захищеності бізнес-процесу з урахуванням реалізації інтересів стейкхолдерів як: катастрофічна, дуже погана, погана, непогана, добра, дуже добра.

Незадоволення або задоволення у неповній мірі інтересів стейкхолдерів є ознакою небезпеки для процесів, що організовані відповідно до запитів споживачів процесу. Розроблена система оцінки дає можливість використання широкого спектру якісних характеристик стану бізнес-процесів і лінгвістичних змінних для їх опису та порівнювання на цій основі результатів досліджень за підприємствами різних форматів і масштабів діяльності, а також моделювання варіантів змінення стратегії економічної безпеки та вибір ефективних управлінських рішень [2].

Література.

1. Пилипенко А.А., Пилипенко С.М. Оцінювання зрілості логістичної діяльності в управлінні економічною безпекою розвитку об'єднань торговельних підприємств. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2019. Вып.6.1–1(56). С.219–222.
2. Кошова Г.М. Забезпечення економічної безпеки бізнес-процесів підприємства торгівлі: дис. д-ра екон. наук: 08.00.04. Харків. 2020. 497 с.
3. Махметова А-Ж. Е. Оценка критериев ранжирования бизнес-процессов предприятий промышленности. URL:

<https://cyberleninka.ru/article/n/otsenka-kriteriev-ranzhirovaniya-biznes-protsesov-predpriyatiy-promyshlennosti/viewer>

4. Саричев Д.О. Оцінювання зрілості та збалансованості розвитку процесів управління проектами на вітчизняних підприємствах. *Бізнес Інформ*. 2014. № 11. С. 303–312.

5. Ramaswamy V., Leavins J. & Ueng C.G. Adding Sustainable Value: Linkages Between Growth, Governance And Social Responsibility. *The Journal of Applied Business Research*, 2017. №33(6). URL: <https://www.clutejournals.com/index.php/JABR/article/view/10056/10160>

ЯКІСТЬ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ АГРАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ

**КРАВЧЕНКО Ю.М., к.е.н.,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІАВСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА**

Підвищення рівня якості аграрної продукції, є одним з факторів підвищення її конкурентоспроможності. Більш якісна продукція має більш вагомі конкурентні переваги та здатна задовольнити потреби споживачів на вищому рівні порівняно з аналогічною продукцією. Якісна аграрна продукція сприяє підвищенню попиту та збільшенню прибутку завдяки збільшенню обсягів продажу.

Виробництво більш якісної продукції є особливо важливим фактором для аграрних виробників в сучасних умовах Євроінтеграції, тому що тільки продукція високої якості зможе конкурувати на світовому ринку.

До основних критеріїв конкурентоспроможності, які сьогодні відіграють вирішальну роль під час вибору товару (послуги), належать: – якість продукції. Сучасне розуміння якості продукції – це відповідність вимогам споживачів. Продукція має захоплювати споживача. За всіх інших умов він віддасть перевагу привабливішому, безпечнішому і надійнішому товару, оскільки на глобальному ринку йому є з чого вибирати. Одним із способів завоювання довіри є сертифікація продукції [1].

Під якістю продукції найчастіше розуміють сукупність її властивостей, які зумовлюють рівень можливості задовольняти певні потреби споживачів відповідно до їх призначення. Також якість можна охарактеризувати як сукупність характерних форм,